Il-Kummissjoni Ewropea

Verzjoni aġġornata Diċembru 2023

Mad-daqqa t'għajn: IL-PJAN STRATEĠIKU TAL-PAK **Ta'MALTA**

Agrikoltura u Żvilupp Rurali

Il-Pjanijiet Strateġiċi tal-PAK jappoġġaw it-tranżizzjoni lejn settur agrikolu intelliġenti, sostenibbli, kompetittiv, reżiljenti u diversifikat, u jiżguraw sigurtà alimentari fit-tul. Jikkontribwixxu wkoll għall-azzjoni klimatika, għall-protezzjoni tar-riżorsi naturali u għall-preżervazzjoni/għat-titjib tal-bijodiversità, kif ukoll għat-tisħiħ tan-nisġa soċjoekonomika taż-żoni rurali.

Il-Pjanijiet tal-PAK jappoġġaw firxa wiesgħa ta' interventi li jindirizzaw il-ħtiġijiet speċifiċi tal-Istati Membri u tat-territorji tagħhom. Huma mfassla f'konformità ma' approċċ ġdid orjentat lejn ir-riżultati u l-prestazzjoni, u għandhom l-għan li jwasslu riżultati tanġibbli fir-rigward tal-objettivi speċifiċi tal-PAK fil-livell tal-UE, filwaqt li jikkontribwixxu għall-Patt Ekoloġiku Ewropew.

Għall-ewwel darba, kull Pjan tal-PAK jiddefinixxi strateġija li tkopri l-istrumenti ewlenin kollha ffinanzjati mill-PAK: pagamenti diretti, appoġġ għall-iżvilupp rurali u interventi speċifiċi għal ċerti setturi tas-suq.

Il-ħtiġijiet taż-żoni rurali se jiġu indirizzati wkoll minn strumenti oħrajn tal-UE bħall-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (RRF) jew il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (FSIE).

L-impatti ta' aggressjoni Russa kontra l-Ukrajna u tal-kundizzjonijiet estremi tat-temp ikkawżati mit-tibdil fil-klima, jenfasizzaw ir-rabta integrali bejn is-sigurtà alimentari u l-ħtieġa ta' tranżizzjoni lejn sistemi tal-ikel sostenibbli u reżiljenti. F'dan il-kuntest, il-Pjanijiet Strateġiċi tal-PAK joffru opportunitajiet: eż. biex titnaqqas id-dipendenza fuq fertilizzanti sintetiċi u tiżdied il-produzzjoni tal-enerġija rinnovabbli mingħajr ma tiddgħajjef il-produzzjoni tal-ikel; u biex il-kapaċità tal-produzzjoni tas-setturi f'konformità tiġi ttrasformata f'konformità ma' metodi ta' produzzjoni aktar sostenibbli.

Malta ppreżentat l-ewwel proposta tagħha għal Pjan Strateġiku tal-PAK fit-28 ta' Diċembru 2021, wara konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati. Fl-10 ta' Novembru 2022, Malta ppreżentat proposta riveduta, li tindirizza l-osservazzjonijiet tal-Kummissjoni dwar l-ewwel abbozz. Il-Kummissjoni approvat din il-proposta fit-30 ta' Novembru 2022. Malta talbet l-ewwel emenda tal-Pjan tagħha, li ġie approvat mill-Kummissjoni fl-11 ta' Diċembru 2023. Dan id-dokument jippreżenta xi wħud mill-karatteristiċi ewlenin tal-Pjan Strateġiku tal-PAK ta' Malta.

1. KONT TAF?

L-agrikoltura ta' Malta hija kkaratterizzata minn azjendi agrikoli żgħar u mikro bi rqajja' frammentati. Dan jagħmilha diffiċli li jinkisbu ekonomiji ta' skala u li jkunu kompetittivi fis-suq internazzjonali. Il-karatteristiċi uniċi ta' Malta, bħal limitazzjoni tal-art agrikola u n-nuqqas ta' riżorsi naturali, jagħmlu l-pajjiż dipendenti fuq l-importazzjonijiet minn pajjiżi oħra, b'mod partikolari għall-materja prima u dan ikompli jżid l-ispejjeż tal-produzzjoni. Bosta azjendi agrikoli huma ġestiti fuq bażi part-time minn membri tal-familja li s-sors ewlieni ta' introjtu tagħhom ma huwiex l-agrikoltura.

- **Aktar minn 300,000 persuna jgħixu f'żoni rurali f'Malta**. Il-popolazzjoni ta' Malta espandiet b'mod sinifikanti matul dawn l-aħħar ftit snin, u qabżet il-516,000 abitant fl-2021. Malta għandha l-ogħla densità tal-popolazzjoni fl-UE li, flimkien ma' sfidi oħrajn, toħloq theddida għas-sigurtà alimentari tagħha..
- Hemm aktar minn **10,400** azjenda agrikola **f'Malta**, li 90 % minnhom **għandhom daqs ta' inqas minn 2 ettari.**
- L-erja agrikola totali ta' Malta hija ta' **10,700 ettaru**. It-territorju kollu ta' Malta huwa soġġett għal restrizzjonijiet speċifiċi għaż-żona.

2. GĦANIJIET U STRATEĠIJA TAL-PJAN STRATEĠIKU TAL-PAK TA' MALTA

Il-Pjan Malti tal-PAK jimmira lejn il-ħtiġijiet tas-settur agrikolu bl-għan speċifiku li jipprovdi riżorsi adegwati biex jiġu ssodisfati d-domandi futuri. Dawn jinkludu objettivi ambjentali u klimatiċi, introjtu ġust għall-bdiewa u għall-ħaddiema, it-titjib tal-kundizzjonijiet u l-infrastruttura rurali, teknoloġiji ġodda u d-diġitalizzazzjoni, kif ukoll ir-reżiljenza tal- azjendi agrikoli.

2.1 PAK EKONOMIKAMENT SOSTENIBBLI U AKTAR ĠUSTA

Id-densità għolja tal-popolazzjoni ta' Malta u t-tkabbir tagħha, flimkien ma' diversi speċifiċitajiet nazzjonali, jagħmlu pressjoni fuq is-settur tal-biedja f'termini tal-iżgurar tal-kapaċità tal-ikel u r-riżorsi meħtieġa. Barra minn hekk, l-introjtu agrikolu ra tnaqqis kostanti u sinifikanti, pereżempju fl-2018 kien biss madwar 50 % tal-medja nazzjonali. Għal din ir-raġuni, Malta se talloka madwar **EUR 16.4 miljun biex tistabbilizza l-introjtu tal-bdiewa** ħalli żżid ir-reżiljenza tagħhom, tiżgura ġestjoni kontinwa tal-pajsaġġi agrikoli u s-sopravvivenza tas-setturi agrikoli ewlenin. Se ssir enfasi wkoll fuq it-tnaqqis tad-differenza fil-pagi bejn l-agrikoltura u setturi oħra tal-ekonomija.

Malta se **tappoġġa wkoll l-investimenti fl-ipproċessar u fil-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti agrikoli**, filwaqt li żżid il-valur miżjud tagħhom u ttejjeb il-kwalità tagħhom. Il-Pjan jappoġġa wkoll l-investimenti fl-infrastruttura li huma ta' benefiċċju għas-settur agrikolu. Dawn l-investimenti jinkludu l-aġġornament u l-modernizzazzjoni tat-toroq fiż-żoni rurali u t-titjib tal-ġestjoni tal-iskart agrikolu.

Barra minn hekk, sabiex jittaffew il-ħinijiet diffiċli li qed jiffaċċjaw **dawk li jrabbu n-naħal**, anke minħabba l-invażjonijiet tal-kaxxi tan-naħal, il-Pjan jipprevedi diversi azzjonijiet ta' rimedju. Pereżempju, se jħarreġ lil dawk li jrabbu n-naħal dwar kif għandhom jittrattaw l-invaduri/il-pesti tal-kaxxi tan-naħal. Se jappoġġa wkoll l-investimenti fil-ġlieda kontra l-invaduri tal-kaxxi tan-naħal, il-mard u l-appoġġ għall-kaxxi tan-nissiela fl-azjendi.

- ➔ *L-azjendi agrikoli se jibbenefikaw minn madwar EUR 15-il miljun f'setturi li għaddejjin minn diffikultajiet, bħaċ-ċanga, il-ħalib, in-nagħaġ u t-tadam, sabiex jiġi żgurat li jibqgħu sostenibbli u biex jinżamm livell ta' sigurtà alimentari.*

- ➔ *Aktar minn 200 azjenda agrikola se jirċievu appoġġ għal investimenti differenti, bħat-trobbija ta' preċiżjoni tal-bhejjem, il-kostruzzjoni ta' serer, jew id-diversifikazzjoni f'setturi speċjalizzati ġodda u potenzjali u f'attivitajiet ekonomiċi mhux agrikoli.*

2.2 PAK AKTAR EKOLOĠIKA

Malta qiegħda tiffaċċa sfidi kbar fir-rigward tal-ambjent u l-klima. Is-settur agrikolu jeħtieġ li jlaħħaq ma' temperaturi għoljin tas-sajf, ma' xita annwali baxxa, ma' eventi tat-temp estremi u ma' skarsezza tal-ilma. Sabiex tindirizza dawn il-kwistjonijiet, Malta saħħet l-impenji ekoloġiċi tagħha u toffri bosta inċentivi ambjentali.

Il-konverżjoni għall-**biedja organika se tingħata prijorità**, minħabba l-fatt li Malta għandha l-inqas sehem fl-UE u biex fl-istess ħin tikkontribwixxi għall-miri tal-Patt Ekoloġiku. Malta qiegħda timmira li żżid is-sehem tal-biedja organika mis-66 ettaru attwali għal 272 ettaru sal-2027. Il-konverżjoni għall-biedja organika hija sfida kbira għal Malta peress li l-għelieqi huma żgħar u frammentati ħafna. Madankollu, minħabba l-effetti pożittivi tagħha, bħall-kontribut għall-appoġġ ta' ħamrija aktar b'saħħitha u l-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima, din se tkun ta' prijorità għolja.

Barra minn hekk, il-Pjan se jintroduċi wkoll l-iskemi ekoloġiċi, li fl-ambitu tagħhom, il-bdiewa jingħataw appoġġ għal prattiki volontarji li jmorru lil hinn mir-rekwiżiti legali minimi f'termini ta' klima u l-ambjent. Malta għandha sitt skemi ekoloġiċi u għalihom hemm aktar minn EUR 10 miljun allokati biex **iħeġġu lill-bdiewa jadottaw approċċ aktar sostenibbli** għall-kontrolli tal-pesti (billi jinkoraġġixxu miżuri alternattivi ta' kontroll tal-pesti), biex itejbu u jirrestawraw il-bijodiversità jew biex jirkupraw is-saħħa u l-kwalità tal-ħamrija.

- ➔ *Il-provvista tal-ilma hija skarsa ħafna. Għalhekk, il-Pjan jipprevedi appoġġ totali ta' aktar minn EUR 30 miljun biex jappoġġa investimenti għall-ħżin tal-ilma, ir-riċiklaġġ, il-ġbir u t-trattament tal-ilma, pereżempju, l-ilma mormi ttrattat għal użu mill-ġdid.*
- ➔ *Permezz tal-Pjan, Malta qiegħda tinvesti aktar minn EUR 1 miljun biex tipproteġi u tikkonserva xi speċijiet indiġeni, bħat-tiġieġa sewda Maltija, il-gendus Malti u xi siġar indiġeni, bħas-siġra tal-ħarrub u s-siġra taċ-ċawsli.*

2.3 PAK SOĊJALMENT SOSTENIBBLI

Malta għandha popolazzjoni agrikola li qiegħda tixjieħ, filwaqt li l-bdiewa żgħażagħ qed jiffaċċaw bosta ostakli biex jibdew l-attività agrikola tagħhom, bħad-diffikultajiet fl-aċċess għall-art, fil-kisba ta' assistenza finanzjarja u fl-aċċess għas-swieq. Għalhekk, Malta **qiegħda tiddedika appoġġ biex tgħin lill-bdiewa żgħażagħ** jistabbilixxu appoġġ sabiex joħolqu negozju ta' suċċess fis-settur agrikolu, jew mill-bidu jew billi tieħu f'idejha azjenda eżistenti. Total ta' 260 bidwi żagħżugħ se jibbenefikaw minn appoġġ rilevanti u se jinħolqu aktar minn 250 impjieg ġdid permezz ta' proġetti ffinanzjati mill-Pjan. Malta tipprovdi wkoll fondi biex tittaffa l-irregolarità fl-introjtu tal-bdiewa żgħażagħ u tipprovdi appoġġ li jista' jikkontribwixxi għall-prestazzjoni ekonomika kontinwa tal-azjenda permezz ta' pagament addizzjonali għal kull ettaru minbarra l-appoġġ għall-introjtu bażiku.

Taħt l-inizjattiva **LEADER**, li tlaqqa' flimkien lill-partijiet ikkonċernati pubbliċi, privati u tas-soċjetà ċivili biex jinstabu soluzzjonijiet kondiviżi għall-isfidi lokali, il-Pjan jappoġġa l-implimentazzjoni ta' strateġiji tal-iżvilupp lokali. Dawk l-istrateġiji se jkollhom l-għan li jtejbu l-kwalità tal-ħajja u l-attraenza taż-żona lokali, joħolqu u jissalvagwardjaw l-impjiegi fiż-żoni rurali u jżidu l-valur miżjud u l-kompetittività lokali tagħhom.

Malta hija impenjata wkoll li ttejjeb il-**benessri tal-annimali** billi tintroduċi intervent li se jnaqqas id-densità tat-tiġieġ tas-simna matul il-perjodu tat-tkabbir fl-azjenda. Il-Pjan se jgħin ukoll lill-bdiewa permezz ta' għadd ta' inċentivi biex japplikaw standards aktar stretti dwar il-benessri tal-annimali mil-livelli obbligatorji. Malta se tappoġġa investimenti li jistgħu jgħinu biex jiġi identifikat mard fil-bhejjem li jirriżulta fi trattament immirat aħjar u fi tnaqqis fid-dipendenza fuq l-antimikrobiċi.

- ➔ *Il-pjanijiet ta' negozju kollha ta' suċċess se jingħataw somma f'daqqa ta' EUR 100 000 għal kull bidwi żagħżugħ. Madwar 60 bidwi żagħżugħ se jibbenefikaw minn dan l-intervent, li għalih Malta qiegħda talloka aktar minn EUR 7 miljun mill-fondi totali, li minnhom aktar minn EUR 4 miljun huma mill-baġit tal-UE għall-iżvilupp rurali.*

- ➔ *Aktar minn 12 % tal-bhejjem se jkunu koperti minn azzjonijiet fil-Pjan li jtejbu l-benessri tal-annimali: b'mod partikolari bit-tnaqqis tal-użu tal-antibijotiċi, it-titjib fis-saħħa tal-ħnieżer (it-tnaqqis tal-qtugħ tad-denb billi jingħataw aktar spazju tal-art), sistemi alternattivi ħielsa mill-gaġeġ għat-tiġieġ tal-bajd u skema ġdida għat-tiġieġ tat-tnissil, kif ukoll il-ħin estiż fl-akkomodazzjoni tal-grupp għall-ħnieżer nisa u għall-għoġġiela.*

3. KONDIVIŻJONI TAL-GĦARFIEN, INNOVAZZJONI U DIĠITALIZZAZZJONI

Is-Sistema tal-Għarfien u l-Informazzjoni Agrikoli (AKIS) għandha l-għan li toħloq network ta' suċċess li permezz tiegħu l-għarfien jista' jinxtered bejn l-atturi differenti. Fl-istess ħin issaħħaħ ir-rabtiet bejn ir-riċerkaturi u l-prattikanti. Il-ħtieġa ta' **taħriġ u pariri** fost il-popolazzjoni agrikola u rurali ta' Malta hija sinifikanti, peress li bosta azjendi huma ġestiti fuq bażi part-time u l-prattiki ta' ġestjoni jingħaddew b'mod informali minn ġenerazzjoni għal oħra.

Kwistjonijiet trażverżali sinifikanti huma mmirati għas-settur agrikolu biex ikun jista' jġedded lilu nnifsu u jkompli jiżviluppa l-produzzjoni ta' ikel prodott b'mod sostenibbli u ta' kwalità għolja. Il-miżuri ta' bini tal-kapaċitajiet huma implimentati biex itejbu l-għarfien dwar il-kwalità, is-sikurezza u t-traċċabbiltà tal-ikel. Il-Pjan se jkollu l-għan li jiżgura approċċ aktar koordinat għat-**trasferiment tal-għarfien**, **l-innovazzjoni u d-diġitalizzazzjoni** f'Malta fost l-atturi ewlenin.

- ➔ *Aktar minn 4,100 persuna se jibbenefikaw mill-edukazzjoni vokazzjonali tal-azjendi agrikoli u mit-taħriġ fil-ħiliet, mill-attivitajiet ta' konsulenza u ta' dimostrazzjoni kif ukoll mill-azzjonijiet ta' informazzjoni biex itejbu l-prestazzjoni ekonomika, soċjali, ambjentali, klimatika u tal-effiċjenza fir-riżorsi sostenibbli.*

- ➔ *Aktar minn 60 azjenda agrikola se jipparteċipaw fi gruppi biex jaqsmu l-għarfien u jtejbu s-setgħa tan-negozjar tal-bdiewa fil-katina tal-provvista permezz ta' organizzazzjoni msaħħa.*

4. ANNESS FINANZJARJU

	Finanzjament tal-UE (€)	Finanzjament nazzjonali (€)	Total (€)
Pagamenti diretti	42 954 562	mhux applikabbli	42 954 562
Appoġġ settorjali	70 685	70 685	141 370
Żvilupp rurali	79 288 028	41 114 846	120 402 874
TOTAL	**122 313 275**	**41 185 531**	**163 498 806**

Il-finanzjament nazzjonali ma jinkludix finanzjament nazzjonali addizzjonali msemmi fl-Artikolu 146 tar-Regolament (UE) 2021/2115. Il-Pagamenti Diretti jinkludu allokazzjonijiet għall-qoton stabbiliti fl-Anness VIII tar-Regolament (UE) 2021/2115 u jirriflettu trasferimenti possibbli bejn il-pilastri. Il-pagamenti għall-appoġġ skont ir-Regolament (UE) Nru 1308/2013 ma humiex inklużi fis-CSP. Il-finanzjament nazzjonali għall-appoġġ settorjali huwa relatat biss mal-apikultura. L-Iżvilupp Rurali jirrifletti t-trasferimenti possibbli bejn il-pilastri u jinkludi l-assistenza teknika.

Finanzjament tal-UE riżervat għal	f'EUR	%
Objettivi ambjentali u klimatiċi taħt l-iżvilupp rurali	**37 932 279**	**48%[1]**
Ekoskemi taħt pagamenti diretti	**10 822 323**	**25%[2]**
LEADER	**4 196 124**	**5%[1]**
Appoġġ ridistributtiv komplementari għall-introjtu	**0**	**n/a[2]**
Bdiewa żgħażagħ (tiġdid ġenerazzjonali)	**4 983 840**	**n/a[3]**

L-allokazzjonijiet finanzjarji minimi għall-appoġġ għall-bdiewa żgħażagħ jistgħu jiġu riżervati jew taħt Pagamenti Diretti u/jew l-Iżvilupp Rurali. L-iskemi ekoloġiċi taħt Pagamenti Diretti jistgħu jkunu anqas minn 25 % jekk tintuża l-possibbiltà li jintuża l-mekkaniżmu ta' tnaqqis mill-Iżvilupp Rurali, f'konformità mal-Artikolu 97 tar-Regolament (UE) 2021/2115.

[1] meta mqabbla mal-allokazzjonijiet għall-iżvilupp rurali stabbiliti fl-Anness XI tar-Regolament (UE) 2021/2115
[2] meta mqabbla mal-allokazzjonijiet tal-pagamenti diretti stabbiliti fl-Anness IX tar-Regolament (UE)2021/2115
[3] mhux applikabbli peress li l-kontribuzzjoni minima lill-bdiewa żgħażagħ hija stabbilita bħala ammonti assoluti fl-Anness XII tar-Regolament (UE) 2021/2115

Aktar informazzjoni finanzjarja tista' tinstab fit-taqsima 6 u fl-Anness V tal-Pjan Strateġiku tal-PAK ta' Malta.